

27 MEI 2012 – PINKSTEREN

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Aangeraaft door een heilig vuur

VIJFTIG DAGEN NA PASEN is het Pinksteren. Lucas schrijft in zijn boek Handelingen over het Joodse paasfeest en over het Joodse pinksterfeest. Het woord voor 'Pinksteren' is in het Frans *Pentecôte*, dat weer uit het Grieks komt: *hê hêméra tês pentêkostês*, dat wil zeggen „de vijftigste dag”. Tijdens de pesachmaaltijd – waarin de overwinning op de machten van dood en onderdrukking wordt gevierd – heeft Jezus van het ongedesemde brood gezegd: „Dit is mijn lichaam dat voor jullie – de twaalf – wordt gebroken.” En bij de beker met wijn zei Hij: „Dit is mijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond.” De uittocht van het volk uit Egypte kreeg hier een diepteperspectief door de 'uittocht' die Jezus volgens Lucas zal voltrekken (Lucas 9, 31): Jezus zal uit het leven wegtrekken, om het van de Vader nieuw te ontvangen. Dat nieuwe leven van Jezus hebben de leerlingen zelf aan den lijve ervaren: Jezus is hun verschenen als de Levende, als de Geliefde van GOD, met de tekens van het kruis op zijn lichaam.

Ook aan zijn leerlingen heeft Jezus nieuw leven beloofd. In de evangelielezing horen we Jezus aan zijn leerlingen beloven dat er een Helper zal komen. Hij zal de openbaring van Jezus voortzetten, zoals de leerlingen op hun beurt getuigen zullen worden van alles wat Jezus zei en deed. Ze zullen woorden van leven mogen spreken, en dat in een wereld die getekend wordt door de heerschappij van de dood en de zelfzucht. Als getuige van Jezus moet je wel zelf tot de volle waarheid gebracht worden. Die waarheid betreft zowel de vraag wie Jezus eigenlijk is als de vraag wie ik zelf eigenlijk ben. De Geest van de waarheid zal ons bevrijden en ons woorden doen spreken die we uit onszelf nooit zouden kunnen spreken.

Op deze zondag mag het pinksterverhaal zoals Lucas dat vertelt centraal staan. De lezing beschrijft twee scènes: de nederdaling van het vuur en 'het wonder van de twaalf talen'. In de eerste scène vernemen we dat Jezus' leerlingen op één plaats verzameld zijn. Het is immers Pinksteren, het uitbundige slotfeest van een periode die zeven weken duurde. Het is de tijd van de eerste oogst: de vroege oogst van de gerst, gevolgd door de oogst van de tarwe. GOD heeft ons niet alleen uit Egypte weggehaald en door de woestijn geleid, Hij heeft ons ook zijn Land binnengebracht, het „land van melk en honing” waar alleen GOD regeert en waar het volk wandelt met de Tora als leidraad. En zie, dat goede land brengt vruchten voort. We mogen dankbaar leven uit GODS hand.

Op deze pinksterdag gebeurt er iets onverwachts. Er steekt zoiets als een hevige wind op. Er is een intens gedruis en opeens daalt er vuur uit de hemel. Het vuur raakt alle leerlingen aan, hun hele wezen, maar vooral hun tong: plotseling beginnen ze te zingen en te spreken op een manier zoals ze dat nog nooit hadden gedaan. Aangeraaft door het heilige vuur kunnen ze nieuwe talen spreken die ze nog nooit gesproken hadden. Het is een intens bevrijdende ervaring: vanuit opgeslotenheid en afwachtende passiviteit worden ze nu naar buiten gedreven om met anderen te communiceren in een nieuwe taal.

Er zijn in Jeruzalem nog veel Joden die het pinksterfeest komen vieren. Het aanstekelijke vuur dat Jezus' leerlingen heeft aangegrepen, wekt hun nieuwsgierigheid. Er zijn Joden bij uit de hele wereldwijde diaspora. Lucas somt ze voor ons op: als we Judea buiten beschouwing laten (een ongelukkige toevoeging) en als we zien dat de opsomming afgesloten wordt met de godsdienstige karakterisering van deze mensen als Joden en proselieten (Kretenzen en Arabieren zijn weer een latere toevoeging), dan komen we uit op twaalf landen of gebieden: Parten (1), Meden (2) en Elamieten (3), bewoners van Mesopotamië (4) en Kappadocië (5), van Pontus (6) en Asia (7), van Frygië (8) en Pamfylië (9), van Egypte (10) en het gebied van Libië bij Cyrene (11) als ook de Romeinse Joden die daar verblijven (12). Kortom, heel Israël wordt hier verzameld. De twaalf stammen worden hier uit alle windstreken samengebracht omdat de messiaanse tijd is aangebroken. Het is het tijdperk van het vuur. GOD spreekt door het vuur, maar nu door de vurige tongen van de leerlingen van Jezus, de messias van Israël. De grens-, volk- en taaloverschrijdende zending van deze nieuwe messiaanse gemeenschap zal door Lucas diepgaand worden ontvouwd. Dan zal blijken dat ook Samaritanen en heidenen hiertoe gerekend worden. Het verhaal van de Levende zal rondgaan als vuur.

EERSTE LEZING

HANDELINGEN VAN DE APOSTELEN 2, 1-11

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren allen bijeen op dezelfde plaats. Plotseling kwam uit de hemel een gedruis alsof er een hevige wind opstak en heel het huis waar zij gezeten waren, was er vol van. Er verscheen hun iets dat op vuur geleek en dat zich, in tongen verdeeld, op ieder van hen neerzette. Zij werden allen vervuld van de heilige Geest en zij begonnen te spreken in vreemde talen, naargelang de Geest hun te vertolken gaf.

Nu woonden er in Jeruzalem joden, vrome mannen die afkomstig waren uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liepen die te hoop en tot hun verbazing hoorde iedereen hen spreken in zijn taal. Zij waren buiten en zeiden vol verwondering:

„Maar zijn al die daar spreken dan geen Galileeërs? Hoe komt het dan dat ieder van ons hen hoort spreken in zijn eigen moedertaal? Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfylië, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE GALATEN 5, 16-25

Broeders en zusters,

Leeft naar de Geest, dan zult ge niet uitvoeren wat de zelfzucht dicteert. Wat de zelfzucht wil, strijdt met de Geest, en omgekeerd, het verlangen van de Geest komt in botsing met het egoïsme. Die twee liggen met elkaar overhoop zodat ge niet kunt doen wat ge zoudt willen doen. Maar als ge u door de Geest laat leiden, staat ge niet onder de wet.

De uitingen van de zelfzucht zijn bekend genoeg: onthucht, onreinheid en losbandigheid, afgoderij en toverij, haat, tweespalt, afgunst, driftbuien en intriges, ruzies, partijschappen en jaloersheden, drinkgelagen, uitpattingen en zo meer. Ik waarschuw u zoals ik u al eerder gewaarschuwd heb: wie zich zo misdragen, zullen het koninkrijk van God nooit erven.

De vrucht van de Geest daarentegen is liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtheid en ingetogenheid. Met zulke dingen heeft geen wet iets te maken. En zij die bij Christus Jezus horen, hebben hun zelfzucht gekruisigd met haar hartstochten en begeerten. Daar wij leven door de Geest, willen we ook leven volgens de Geest.

EVANGELIE

JOHANNES 15, 26-27; 16, 12-15

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen:

„Wanneer de Helper komt die ik u van de Vader zal zenden, de Geest der waarheid die van de Vader uitgaat, zal Hij over Mij getuigenis afleggen. Maar ook gij moet getuigen, want vanaf het begin zijt gij bij Mij.”

„Nog veel heb Ik u te zeggen, maar gij kunt het nu nog niet dragen. Wanneer Hij echter komt, de Geest der waarheid, zal Hij u tot de volle waarheid brengen. Hij zal niet uit zichzelf spreken maar spreken al wat Hij hoort en u de komende dingen aankondigen. Hij zal Mij verheerlijken omdat Hij aan u zal verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft. Ik zei dat Hij aan u zal verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft. Al wat de Vader heeft, is het mijne.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net